

Not 48

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 6 november 2020 följande beslut (mål nr 4414-20).

Bakgrund

1. Regeringen har möjlighet att i vissa fall besluta att påföljden för ett brott som dömts ut i ett annat land får verkställas i Sverige.

2. Den svenske medborgaren K.E.S. dömdes i december 2013 av en thailändsk domstol till livstids fängelse för brott som enligt svensk rätt motsvaras av narkotikabrott. Genom benådning sattes straffet ned till fängelse i knappt 37 år.

3. K.E.S. ansökte hos regeringen om att få bli överförd till Sverige för att avtjäna den återstående delen av straffet här. I juni 2018 beslutade regeringen att det thailändska fängelsestraffet fick verkställas här och att det skulle göras en framställning till Thailand om överförande av straffverkställigheten. Regeringen beslutade samtidigt att straffet skulle anpassas så att det motsvarade 18 års fängelse samt att bestämmelser i svensk lag om verkställighet av fängelsestraff skulle gälla.

4. Efter att K.E.S. hade överförts till Sverige ansökte han om att regeringen skulle sätta ned straffets längd ytterligare. Han hänvisade till ännu en i Thailand beslutad benådning som innebar att hans fängelsestraff hade satts ned till drygt 30 år. I det klandrade beslutet avlog regeringen ansökan. Som skäl angavs att verkställighet får äga rum utan hinder av att påföljden är strängare än vad som enligt svensk lag kunnat följa på brottet samt att överföringen innebar en klar förmildring av det straff som K.E.S. hade dömts till i Thailand, även med beaktande av benådningen.

Yrkanden m.m.

5. K.E.S. ansöker om rättsprövning och yrkar att regeringens beslut ska upphävas. Han yrkar även att Högsta förvaltningsdomstolen ska hålla muntlig förhandling i målet och att han ska beviljas rättshjälp. Till stöd för sin talan anför han följande.

6. Regeringen har agerat i strid med avtalet med Thailand rörande verkställighet av straffrättsliga påföljder eftersom han enligt avtalet har rätt till reduktion av strafftiden när det utfärdas amnestier i Thailand. Sådana ges i genomsnitt var tredje år. Om Sverige bortser från amnestierna kommer strafftiden i Sverige till slut att vara längre än det thailändska straffet och det är inte tillåtet.

Skälen för avgörandet*Rättslig reglering m.m.*

7. Enligt 1 § lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut får en enskild ansöka om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, EKMR.

8. Enligt 1 § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom, internationella verkställighetslagen, får regeringen i den mån det påkallas av överenskommelse som Sverige ingått med främmande stat, förordna att frihetsberövande påföljd som i den främmande staten ådömts efter rättegång i brottmål får verkställas i Sverige.

9. Sverige har ingått en sådan överenskommelse med Thailand genom avtalet med Thailand om samarbete rörande verkställighet av straffrättsliga påföljder (SÖ 1990:35). År 2003 träffades avtal om ändring av det ursprungliga avtalet (SÖ 2004:24).

10. Enligt artikel 2.1 i avtalet kan en lagöverträdare som har dömts inom den ena partens område överföras till den andra partens område för att undergå verkställighet av den påföljd som har ådömts honom. Som villkor för överföringen gäller, enligt artikel 3, att lagöverträdaren är medborgare i mottagandelandet och att såväl överförande- som mottagandelandet och lagöverträdaren samtycker till överförandet.

11. I artikel 6.1 i dess lydelse enligt ändringsavtalet anges att efter överförandet ska, om inte annat följer av avtalet, fullgörandet av påföljden verkställas enligt mottagandelandets lagstiftning och förfaranden. Överförandelandet ska ha rätt att benåda lagöverträdaren eller omvandla påföljden och mottagandelandet ska, efter att ha blivit underrättat om benådningen eller omvandlingen, efterkomma denna åtgärd. Av artikel 6.2 följer att mottagandelandet kan anpassa påföljden till det egna landets förhållanden. Anpassningen måste dock godkännas av överförandelandet för att ett överförande ska kunna ske, om påföljden i mottagandelandet är kortare än vad som återstår att verkställa av påföljden i överförandelandet. Enligt artikel 6.4 får verkställigheten av en frihetsberövande påföljd i mottagandelandet inte sträcka sig utöver tiden för den påföljd som ådömts av domstolen i överförandelandet.

12. Av 2 § fjärde stycket internationella verkställighetslagen följer att 25 § i den lagen ska tillämpas beträffande avtalet med Thailand om överföring av straffverkställighet. Enligt 25 § andra stycket får verkställighet i Sverige ske även om påföljden är strängare än som enligt svensk lag kunnat följa på brottet. I 25 § tredje stycket anges att verkställighet inte i något fall får ske på sådant sätt att påföljden blir att anse som strängare än den påföljd som ådömts i den främmande staten.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

13. För att regeringens beslut ska kunna bli föremål för rättsprövning krävs att det innefattar en prövning av K.E.S:s civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i EKMR. Vid bedömningen av denna fråga får K.E.S. anses sakna behov av juridiskt biträde och en muntlig förhandling anses vara uppenbart obehövlig.

14. Av Europadomstolens praxis följer att artikel 6.1 i EKMR är tillämplig under förutsättning bl.a. att det föreligger en reell och seriös tvist, att tvisten gäller en rättighet eller skyldighet som – på åtminstone rimliga grunder – kan hävdas ha sin grund i nationell rätt och att denna rättighet eller skyldighet vid en på konventionen grundad tolkning kan karaktäriseras som civil (se t.ex. Europadomstolens dom den 14 september 2017 i målet Karoly Nagy mot Ungern, punkt 60).

15. Högsta förvaltningsdomstolen har i ett antal avgöranden rörande rättsprövning uttalat att en reglering som ger regeringen en diskretionär rätt att avgöra en viss fråga inte kan anses innefatta en rättighet enligt nationell, dvs. svensk, rätt för den enskilde (se t.ex. HFD 2013 not. 28, HFD 2016 ref. 38, HFD 2017 ref. 2 och HFD 2019 not. 8).

16. Avtalet med Thailand om överföring av straffverkställighet och de nu aktuella bestämmelserna i den internationella verkställighetslagen innebär inte någon skyldighet för regeringen att medverka till att föra över verkställigheten till Sverige. Regeringen har alltså en diskretionär rätt att avgöra denna fråga. Vidare kan regeringen välja att anpassa den thailändska påföljden till svenska förhållanden men har ingen skyldighet att göra det. En annan sak är att det vid en sådan anpassning ställs upp vissa begränsningar i artikel 6.4 i avtalet och 25 § tredje stycket internationella verkställighetslagen, dvs. verkställigheten i Sverige får inte ske på ett sådant sätt att påföljden blir att anse som strängare än den som dömts ut i Thailand.

17. K.E.S:s påföljd har anpassats till svenska förhållanden och den är inte strängare utan mildare än den som har dömts ut i Thailand. Han har således inte någon på nationell rätt grundad rättighet att få den thailändska påföljden ytterligare anpassad. Regeringens beslut innefattar därmed inte en prövning av K.E.S:s civila rättigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i EKMR.

18. Det finns således inte förutsättningar för rättsprövning. Ansökningen om rättsprövning ska därför avvisas.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen avslår yrkandena om muntlig förhandling och rättshjälp.

Högsta förvaltningsdomstolen avvisar ansökningen om rättsprövning.

I avgörandet deltog justitieråden *Jermsten*, *Ståhl*, *Svahn Starrsjö*, *von Essen* och *Rosén Andersson*. Föredragande var justitiesekreteraren Fredrik Vogel.

Regeringen (2020-06-17, Justitiedepartementet):

Av 25 § lagen om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom följer att verkställighet får äga rum utan hinder av att påföljden är strängare än som enligt svensk lag kunnat följa på brotten, samt att verkställigheten inte i något fall får ske på sådant sätt att påföljden blir att anse som strängare än den påföljd som ådömts i den främmande staten. I aktuellt fall innebär överföringen en klar förmildring av det straff som K.E.S. dömts till i Thailand, även med beaktande av amnestin. Mot bakgrund av det och vad som i övrigt framkommit i ärendet saknas skäl att ändra regeringens beslut av den 7 juni 2018. – Regeringen avslår K.E.S:s ansökan om ändring av längden på det straff om 18 år som han avtjänar i Sverige efter att straffverkställigheten

Not 48

HFD 2020

överförts från Thailand enligt beslut av regeringen den 7 juni 2018 i JuBC2017/00467/BIRS.